Redacţiunea, Administraţiunea şi Tipografia:
BRAŞOVU, piaţa mare, Târgulŭ Inului Nr. 30.
Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. Manuscripte nu se retrimitŭ.
Birourile de anunciurĭ:
Braşovŭ, piaţa mare, Târgulŭ Inului Nr. 30.
Inserate mai primescŭ în Viena R. Mosse, Haasenstein & Vogler (Otto Maas), H. Schalek, Alois Herndel, M. Dukes, A. Oppelik, J. Danneberg; în Budapesta: A. V. Goldberger, Eckstein Bernat; în Frankfurt: G. L. Daube; în Hamburg: A. Steiner.
Preţulŭ inserţiunilorŭ: o seria garmond pe o colónă 6 cr. şi 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifă şi învoială.
Reclame pe pagina a III-a o seria 10 cr. v. a. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANULU LVI.

„Gazeta“ ese în fiă-care dĭ

Abonamente pentru Austro-Ungaria.
Pe un anŭ 12 fl., pe şése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl.
N-rii de Duminecă 2 fl. pe anŭ.
Pentru România şi străinătate:
Pe unŭ anŭ 40 francĭ, pe şése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 fr.
N-rii de Dumineca 8 francĭ.
Se prenumeră la tóte oficiele poştale din întru şi din afară şi la dd. colectorĭ.
Abonamentulŭ pentru Braşovŭ:
a administraţiune, piaţa mare, Târgulŭ Inului Nr. 30 etagiulu I.: pe unu anŭ 10 fl., pe şése lunĭ 5 fl., pe trei lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusulŭ în casă: Pe unu anŭ 12 fl., pe 6 lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl. Unŭ esemplarŭ 5 cr. v. a. séu 15 banĭ. Atâtŭ abonamentele câtŭ şi inserţiunile suntŭ a se plăti înainte.

Nr. 76. Braşovŭ, Joi, 8 (20) Aprilie 1893.

Nou abonamentŭ la GAZETA TRANSILVANIEI

Cu 1 Aprilie 1893 st. v. s'a deschisŭ nou abonamentŭ, la care învitămŭ pe toţĭ amicii şi sprijinitorii fóiei nóstre.

Preţulŭ abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria:

pe unŭ anŭ . . . . 12 fl.
pe şése lunĭ . . . . 6 fl.
pe trei lunĭ . . . . 3 fl.

Pentru România şi străinătate:

pe unŭ anŭ . . . . . . 40 francĭ
pe şése lunĭ . . . . . . 20 „
pe trei lunĭ . . . . . . 10 „

Abonamente la numerele cu data de Dumineca:

Pentru Austro-Ungaria:

pe unŭ anŭ . . . . 2 fl.
pe şése lunĭ . . . . 1 fl.

Pentru România şi străinătate:

pe unŭ anŭ . . . . 8 francĭ
pe şése lunĭ . . . . 4 „

Abonarea se póte face mai uşorŭ prin **mandate postale.**

Administraţiunea
„Gazetei Transilvaniei“.

Braşovŭ, 7 Aprilie v.

Este cunoscutŭ cetitorilorŭ noştri casulŭ de violenţă sĕvêrşitŭ la „alegerea“ de viceşpanŭ în Bistriţă, de către actualulŭ fişpanŭ alŭ comitatului Bistriţă-Năsĕudŭ, contele Paulŭ Bethlen.

„Bistritzer Zeitung“ şi „Sieb. d. Tageblatt“ se plângŭ amarŭ în contra acestei volnicii, cu atâtŭ mai vêrtosŭ, cu câtŭ Saşii se aşteptau, că fişpanulŭ conte Paulŭ Bethlen, numitŭ după aşa dĭsa „împăciuire, ce a încheiat'o guvernulŭ unguresců cu Saşii“, va pune capĕtŭ nelegalităţilorŭ şi volniciilorŭ lui Banffy Dezsö, care întrodusese unŭ regimŭ teroristicŭ în comitatŭ.

„Şi acestŭ fişpanŭ“ — esclamă „Bistritzer Zeitung“ — „şi-a pierdut înaintea locuitorilorŭ comitatului încrederea, acésta plantă, care şi aşa nu voia nicĭdecum sĕ înflorésca, şi-a perdut'o sub suflarea de ghiaţă a crudei volnicii, şi a ilegalităţilorŭ, pe carĭ péna nu e în stare a le descrie!....“

Eată pe scurtŭ purtarea fişpanului din cestiune: Erau cincĭ candidaţĭ cualificaţĭ. Elŭ folosindu-se de votulŭ sĕu preponderantŭ în comisia de candidare, a făcutŭ sĕ se eschidă doi, între carĭ tocmai acela, care era mai multŭ agreatŭ de Saşĭ. Acéstă procedere a fostŭ contra legei, care admite şi candidarea mai multora, decâtŭ trei. Intre cei trei candidaţĭ se afla favoritulŭ fişpanului, unŭ conte tinerŭ maghiarŭ.

Saşii bistriţenĭ protestară contra acestei procederĭ şi cerură, printr'o propunere în regulă, amânarea alegerei. Fişpanulŭ însĕ nu admise propunerea acésta la discusiune. In urma acésta membrii saşĭ procedară siliţĭ la alegere şi începură a vota pentru unŭ amploiatŭ sasŭ cu numele Storch. Deodată însĕ se ridică preşedintele comisiei de alegere şi raportă, că Storch şi alŭ treilea candidatŭ ungurŭ şi-au retrasŭ candidarea — negreşitŭ în urma presiunei fişpanului. Atuncĭ acesta enunciă ca singurŭ candidatŭ pe favoritulŭ sĕu conte Stefanŭ Lazar. Representanţii saşĭ reînoiră cererea lorŭ de amânare, susţiindŭ, că findŭ încă doi candidaţĭ cualificaţĭ, (carĭ fuseseră eschişĭ) alegerea nu se póte face în aceste condiţiunĭ.

Atuncĭ fişpanulŭ Paul Bethlen, refusândŭ din nou a admite propunerea la discusiune, se grăbì a proclama pe contele Stefanŭ Lazar de viceşpanŭ alesŭ. Urmară nisce scene sgomotóse. Preotulŭ evang. Kramer strigă, că este o „ridiculă comediă“ ce se face aicĭ, ér între protestărĭ contra ne mai audĭtei volnicii, Saşii şi Românii în numĕrŭ de 140 părăsiră adunarea. Rĕmaseră vre-o 20 membri, mai multŭ funcţionarĭ, înaintea cărora contele Lazar depuse jurămêntulŭ de vice-şpanŭ.

Acesta este fructulŭ celŭ mai nou alŭ „păcei“ multŭ lăudate, „între guvernŭ şi Saşĭ.“ Procederea fişpanului dela Bistriţă aruncă lumină nu numai asupra acestei „păcĭ“, cum dĭce „Sieb. d. Tageblatt“, ci asupra situaţiunei generale sub regimulŭ „liberalŭ“ Weckerle-Hieronymi.

Putemŭ sĕ ne facemŭ o ideiă asupra „liberalismului“ celorŭ dela guvernŭ, décă şi faţă cu Saşii, carĭ au întratŭ orbişŭ în partida lorŭ şi le facŭ mereu temenele, procedŭ în modŭ atâtŭ de volnicŭ şi teroristicŭ.

CRONICA POLITICA.

— 7 (19) Aprilie.

„Armeeblatt“ din Viena se ocupă într'unŭ articulŭ cu recentele **desbaterĭ asupra armatei în dieta ungurésca.** Respingêndŭ cu energiă atacalŭ deputatului Adam Horvath, scrie între altele: „Faţă de aceste întêmplărĭ, incidente şi nisuinţe, credemŭ că armata are rolulŭ unui spectatorŭ tîmpitŭ, care trebue sĕ rĕmână nesimţitorŭ la aceste impertinenţe? Se dice, că aceste nu privesce armata, căcĭ aicĭ e vorba de nisuinţele partidelorŭ politice şi armata stă în afară de orĭ ce politică. Armata austro ungară de sigurŭ, că nicĭ odată nu s'a amestecatŭ în politică şi a fostŭ departe de partide. Armata comună şi cea teritorială nu cunósce altă politică şi nicĭ nu va cunósce alta, decâtŭ regulamentulŭ de serviciu şi nicĭ o altă partidă, decâtŭ drapelulŭ ei. Va sĕ dĭcă, nu e unŭ amestecŭ în luptele dĭlnice, când indignarea între oficerĭ asupra întêmplărilorŭ descrise, prinde din ce în ce mai adêncĭ rădăcinĭ. Corpulŭ oficerilorŭ ar trebui sĕ fiă o corporaţiune fără carne şi fără sânge, décă ar rĕmâné nepăsătorŭ faţă de cele ce se întêmplă. Ce simţĕminte sĕ cuprindă pe soldatŭ, când vede, că totŭ ce îi este scumpŭ şi sfântŭ, este tractatŭ cu duşmăniă şi cu dispreţŭ! Unde vorŭ duce lucrurile aceste? Tóte mişcările subversive, ba chiar revoluţiunile, în orĭ ce timpŭ au isbucnitŭ din partea oposiţiei, aşadéră din partea minorităţii. Armata cere, ca partida, care se pretinde a susţine statulŭ, sĕ păşéscă cu energiă în contra esceselorŭ oposiţiei.“

Vorbindŭ de ultimele **evenimente din Sêrbia**, „Journal de St. Petersburg“ declară, ca faţă cu situaţiunea mai multŭ decâtŭ precară, în care se găsea ţéra, din causa nemulţumirii generale şi a pasiunilorŭ întărîtate, actulŭ de putere, prin care regele a pusŭ capĕtŭ unei stărĭ de lucrurĭ pe atâtŭ de critice, pe câtŭ de periculóse, a fostŭ unŭ actŭ de înţelepciune. Liniştea complectă, cu care acéstă schimbare importantă s'a operatŭ, probéză, că ea rĕspundea dorinţelorŭ naţiunii şi intereselorŭ ţĕrii. Armata a depusŭ jurămêntulŭ cu entusiasmŭ, populaţiunea din Belgradŭ a primitŭ cu ovaţiunĭ linguşitóre iniţiativa binefăcĕtóre a Regelui. Rusia urmăresce cu mai mare simpatiă desvoltarea liberă, fericită şi pacĭnică a Sêrbiei, decâtŭ ca sĕ nu dorésca în modŭ sincerŭ, ca evenimentele ce s'au întêmplatŭ, graţiă energiei şi înţelepciunii tênĕrului rege, sĕ contribue la prosperarea unei naţiunĭ surorĭ, care datoréză Rusiei libertatea şi independenţa sa. — „Fremdenblatt“ dice, că Serbia va fi de sigurŭ satisfăcută, décă tinĕrulŭ Rege reuşesce sĕ resolve grava crisă interióră. Incâtŭ privesce Austro-Ungaria, care nu doresce decâtŭ ordinea şi desvoltarea pacĭnică a statului vecinŭ, personagiile şi partidele, carĭ guvernă îi suntŭ indiferente. Diarulŭ relevéză meritele regenţilorŭ şi în specialŭ ale d-lui Ristici şi adaogă: „Décă persónele chemate la putere reuşescŭ a restrînge luptele de partidŭ, sĕ desfăşure o activitate fecundă, urcarea pe tronŭ a Regelui Alexandru I va fi începutulŭ timpurilorŭ mai bune pentru Sêrbia încercată. Pentru acésta

---

FOILETONULU „GAZ TRANS.“

TOBA.

De Leo Tolstoi.

Jemeljan era în serviţiu. Odată când tocmai era la lucrulŭ câmpului, cineva l'a agrăitŭ. Jameljan se uită în prejurŭ şi în apropierea lui vĕdŭ o fată de totŭ frumósă. Şi fata ilŭ agrăi din nou:

— „Jemeljan, de ce nu te căsĕtoresci?“

— „Cum sĕ mĕ căsĕtorescŭ, dragă fată“ rĕspunse Jameljan „că dóră n'amŭ nicĭ o avere; nime n'ar veni după mine“.

— „Ia-mĕ atuncĭ pe mine“, rĕspunse fata.

— „Bucurosŭ, dér unde, şi din ce vomŭ trăi noi?“

— „Cu asta nu trebue sĕ-ţĭ baţĭ multŭ capulŭ. Vomŭ lucra multŭ şi vomŭ odihni puţinŭ, şi nu vomŭ muri de fóme“ dise fata.

— „Bine, sĕ ne căsĕtorimŭ déră“, rĕspunse Jemeljan.

Şi Jemeljan merse cu fata în oraşulŭ vecinŭ, unde se cunună cu ea. La începutulŭ oraşului îşĭ construiră o căscióră sĕrăcăciósă şi trăiau împreună.

Intr'o dĭ voevodulŭ, însoţitŭ de slujbaşii sĕi, eşi afară din oraşŭ. Trecŭ pe dinaintea casei lui Jemeljan, când nevasta acestuia eşi din căscióră, sĕ vadă pe voevodŭ. Acesta o vĕdŭ şi s'a miratŭ de frumseţa ei.

— „Ce frumseţe“, dise.

Se opri, făcŭ semnŭ femeii sĕ se apropie şi o întrebă:

— „Cine eştĭ?“

— „Nevasta economului Jemeljan“, fù rĕspunsulŭ.

— „De ce o astfelŭ de frumseţe se căsĕtoresce c'unŭ ţĕranŭ? S'ar cuveni, ca tu sĕ fii principesă“.

— „Mulţumescŭ de buna-ţĭ inimă“, rĕspunse femeia „dér eu mĕ simtŭ bine şi cu unŭ ţĕranŭ“.

Voevodulŭ mai schimbă câteva vorbe cu ea, apoi îşĭ continuă calea. De către séră se reîntórse în palatulŭ sĕu. Dér nu putù uita pe nevasta lui Jemeljan. Nóptea o petrecŭ în nedurmire şi-şĭ sfărmă capulŭ, cum ar puté sĕ pună mâna pe ea. N'a pututŭ afla nicĭ unŭ mijlocŭ. De aceea chiămă pe servitorĭ şi le poruncì, sĕ afle mijloculŭ prin care şi-ar puté realisa dorinţa. Servitorii îi diseră:

— „Ia pe Jemeljan de servitorŭ; prin muncă grea ilŭ vomŭ pune bine, nevastă sa va rĕmâné vĕduvă şi atuncĭ va fi a ta“.

Şi voevodulŭ făcŭ întocmai. Chiămă la sine pe Jemeljan şi îi poruncì, ca împreună cu nevastă-sa sĕ se aşede în palatŭ.

A doua dĭ Jemeljan merse în palatŭ, dér numai singurŭ. Inspectorulŭ palatului l'a întrebatŭ, că unde şi-a lăsatŭ nevasta? Jemeljan rĕspunse, că are casa lui proprie şi nu vré, ca sĕ se mute dimpreună cu nevastă-sa. Lui Jemeljan îi dĕdură lucru în curtea palatului, lucru aşa de multŭ, încâtŭ ar fi fostŭ pré multŭ şi la doi ómenĭ. Jemeljan începù sĕ muncéscă; însuşĭ nu credea, că va sfîrşi la timpulŭ hotărîtŭ. Şi totuşĭ, înainte de amurgulŭ sĕrii, elŭ sfîrşi lucrulŭ. Când vĕdù inspectorulŭ, că Jemeljan sĕvêrşi greaua muncă într'o dĭ, a doua dĭ i-a datŭ de patru orĭ mai multŭ lucru.

Séra merse Jemeljan acasă. In casa lui erau tóte în ordine. Cuptorulŭ era încăldĭtŭ, cina era gata, nevastă-sa cu cusătura în mână, şedea lângă masă aşteptându-şĭ bărbatulŭ. După mâncare, ea'lŭ întrebă ce lucru are la palatŭ.

— „Mi-a venitŭ fórte greu de rêndŭ“ rĕspunse Jemeljan. „'Mĭ dau lucru peste puterile mele; mĕ vorŭ prăpădi“.

— „Nu te gândi la lucru“, dise femeia, „şi vei vedé, că totdéuna ilŭ vei isprăvi la timpulŭ sĕu“.

Diminéţa Jemeljan éraşĭ merse la palatŭ şi se apucă de lucru. Lucra cu sêrguinţă şi fără întrerupere, şi étă, că înainte de apusulŭ sórelui isprăvise, şi înainte de a se întuneca se duse acasă. Inspectorulŭ în fiă-care dĭ îi înmulţia munca, ér Jemeljan o găta totdéuna la timpulŭ hotărîtŭ. Astfelŭ trecŭ o sĕptĕmână.

Când slujbaşii voevodului vĕdură, că prin muncă grea nu-lŭ potŭ nimici, îi dederă alta şi mai grea. Nicĭ cu acésta